

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ที่ว่า "เด็กคืออนาคตของชาติ" ซึ่งได้ยืนยันอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าประเทศชาติได้ให้ความสำคัญแก่ทรัพยากรมนุษย์ในวัยเด็ก โดยมุ่งหวังที่จะให้ทรัพยากรเหล่านี้มีพัฒนาการที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่คุณภาพของประชากร โดยส่วนรวมในอนาคต การให้ความสำคัญกับคุณภาพของเด็กและเยาวชนมิได้มีเหตุผลเพียงต่อแนวคิดที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมที่เป็นอนาคตกาลเท่านั้น แต่ความสำคัญของพัฒนาการของเด็กและเยาวชนยังเกี่ยวพันกับปรากฏการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอื่น ๆ ที่ประเทศชาติต้องให้ความสนใจที่จะป้องกันและแก้ไข

1. โครงสร้างของประชากร หากพิจารณาโครงสร้างอายุของประชากรในวัย 24 ปีลงไป จะพบว่าประชากรในวัยนี้ทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิงจะมีอยู่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ : ไม้ระบุงปีพิมพ์, น. 1) สถิตินี้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปริมาณของประชากรในกลุ่มอายุนั้นมีมากที่สุด หากจะเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรในช่วงอายุอื่น ๆ ดังนั้น คุณภาพของประชากรในกลุ่มนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะส่งผลกระทบต่อทั้งในปัจจุบันและที่สำคัญคือ ในอนาคต

2. ช่วงวิกฤตของพัฒนาการ ความสำคัญของเด็กและเยาวชนมิได้จำกัดอยู่ในแง่ของขนาดของประชากรเท่านั้น แต่ทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติต่างก็ยอมรับกันว่าช่วงวิกฤตของการพัฒนาการของชีวิตอยู่ในช่วงอายุนั้นแต่ในช่วงเด็กเล็ก และที่สำคัญอีกระยะหนึ่งคือ วัยรุ่น ด้วยเหตุผลที่สถาบันทางสังคมต่าง ๆ ในทุกระดับจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับช่วงอายุในวัยเด็กและวัยรุ่น ภายหลังจากช่วงอายุนั้นแล้ว การวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะกระทำได้อย่างยาก เพราะสถาบันทางสังคมที่จะรองรับการให้การศึกษา หรือปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องจะมีจำนวนน้อยลง ความผิดพลาดที่บังเกิดในช่วงนี้จึงย่อมส่งผลถึงช่วงชีวิตที่เหลืออยู่ ซึ่งมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 3 เท่าของช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กถึงวัยรุ่น

3. ความสัมพันธ์กับสถาบันครอบครัว การศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน ยังมีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การศึกษามีได้เบ็ดเสร็จอยู่เพียงพฤติกรรมการกระทำผิดของเยาวชน แต่ยังไม่ไปถึงสถาบันครอบครัวอันถือเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม การศึกษา

พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนหรือกระทำผิดกฎหมาย ในหลายกรณีจึงเท่ากับเป็นการสะท้อนภาพการศึกษาครอบครัวไทยที่มีปัญหาไปพร้อมกัน ซึ่งกล่าวอ้างนี้มีข้อมูลสนับสนุน กล่าวคือ มีสถิติแสดงให้เห็นว่า เด็กที่กระทำผิดนั้นประมาณครึ่งหนึ่งมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ อาทิ พ่อแม่หย่าร้าง หรือ ไม่ก็ถึงแก่กรรม (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง : 2537, น. 15)

4. ปัญหาการกระทำผิดของเยาวชน ปัญหาการกระทำผิดของเยาวชนคงคล้ายคลึงกับปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาข้อมูลในประเทศไทยจะแสดงทิศทางว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากขึ้น (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง : 2530 - 2533, ไม่ระบุหน้า) นอกจากนั้นขณะที่สภาพของเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไปนั้น น่าจะเชื่อได้ว่า ปัญหาการกระทำผิดของเยาวชนคงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย สำหรับผู้กำหนดนโยบายและวางแผนในการจัดบริการทางสังคมแล้ว การทราบถึงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะการออกแบบนโยบายและแผนงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลดลงจนการคาดคะเนความเปลี่ยนแปลงในอนาคต จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่แสดงถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของปัญหาจากอดีตจนปัจจุบัน แต่ก็น่าเสียดายที่การศึกษาสภาพความเปลี่ยนแปลงของปัญหาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะของอนุกรมเวลายังไม่ปรากฏ ดังนั้นการคาดคะเนเพื่อวางแผนการจัดบริการทางสังคม โดยเฉพาะในระยะยาวจึงไม่สามารถกระทำได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนั้น ในขณะที่ประเทศกำลังก้าวสู่สังคมอุตสาหกรรม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นปรากฏการณ์ที่ชัดเจน และได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ เหตุผลที่สังคมให้ความสำคัญกับปัญหานี้ก็เพราะ นอกจากประชากรในวัยเด็กและเยาวชนจะมีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับประชากรวัยอื่น ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว อัตราการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนยังสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกาได้แสดงให้เห็นว่า อัตราการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจะมีอยู่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนผู้กระทำผิดทั้งหมด สิ่งที่น่าวิตกกังวลคือ ระหว่างปี ค.ศ. 1970 กับ ค.ศ. 1975 นั้น จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดีส่วนใหญ่จะเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมระหว่างร้อยละ 11.7 - 11.2 และในบรรดาความผิดเหล่านี้ คดีที่ถือเป็นความผิดรุนแรงนั้นมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 54 (Mary E. Munell and David Lester : 1981, pp. 12-13) ขณะที่ในประเทศไทยยังมิได้มีการศึกษาถึงอัตราการเพิ่มของคดีเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจนนั้น การศึกษาสถิติในอเมริกาได้แสดงให้เห็นไม่เฉพาะการเปลี่ยนแปลงในแง่ของจำนวนสัมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังอาศัยการวิเคราะห์ในเชิงสัดส่วนของการกระทำผิดต่อจำนวนประชากร และแม้การวิเคราะห์จะมีใช้จำนวนสัมบูรณ์ แต่สถิติยังคงแสดงให้เห็น

เห็นถึงอัตราการเพิ่มขึ้นของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเช่นกัน กล่าวคือ นับแต่ปี ค.ศ. 1964 - 1974 แนวโน้มดังกล่าวเพิ่มขึ้นดังแสดงให้เห็นในสถิติต่อไปนี้ (Don C. Gibbons : 1981, p. 26)

ค.ศ.	จำนวนผู้กระทำความผิด ที่ถูกส่งมาขึ้นศาลเยาวชน	จำนวนประชากร วัย 11 - 17	อัตราากการกระทำผิด ต่อจำนวนประชากร
1964	686,000	29,189,000	2.4
1965	697,000	29,479,000	2.4
1966	745,000	30,088,000	2.5
1967	811,000	31,000,000	2.3
1968	900,000	31,566,000	2.9
1969	989,000	32,157,000	3.1
1970	1,052,000	32,614,000	3.2
1971	1,125,000	32,969,000	3.4
1972	1,112,500	33,120,000	3.4
1973	1,143,700	33,377,000	3.4
1974	1,252,700	33,365,000	3.8

สถิติดังกล่าวเป็นเพียงตัวเลขที่ปรากฏอย่างเป็นทางการเท่านั้น เพราะโดยความเป็นจริงแล้วจะมีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากที่ผู้กระทำความผิดได้ถูกจับกุม ซึ่งความผิดในลักษณะนี้รู้จักกันในนามของ "การกระทำความผิดแฝงเร้น" การกระทำความผิดเช่นนี้มีจำนวนมากอย่างคาดไม่ถึง กล่าวคือ ได้มีการศึกษาและพบว่าในบรรดาความผิดที่เด็กและเยาวชนกระทำอย่างเป็นทางการประมาณ 6,416 ครั้งนั้น จะมีเพียง 94 ครั้ง หรือประมาณไม่ถึงร้อยละ 2 เท่านั้น ที่ถูกนำขึ้นมาพิจารณาพิพากษาโดยศาลเยาวชน (Don C. Gibbons : 1981, p. 26)

การศึกษาแบบอนุกรมเวลายังได้แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างการเพิ่มของประชากร และการกระทำผิดของเยาวชน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 - 1967 ได้แสดงถึงอัตราการเพิ่มของประชากรในวัยเยาวชนระหว่างปี ค.ศ. 1966 - 1967 ที่มีเพียง 2% ขณะที่การเพิ่มของการกระทำผิดของเยาวชนก็กลับมีอัตราสูงขึ้นถึง 9% และหากจะนำข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 1960 - 1967 มาวิเคราะห์แล้ว อัตราการเพิ่มของการกระทำผิดจะสูงถึง

58% ขณะที่อัตราการเพิ่มของประชากรในวัยรุ่นจะมีเพียง 22% (Don C. Gibbons : 1970, pp. 16-17)

นอกเหนือจากแนวโน้มของการกระทำผิดจะเพิ่มขึ้นแล้ว ข้อมูลยังแสดงให้เห็นด้วยว่าการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคุณลักษณะของเยาวชนผู้กระทำผิด ตลอดจนภูมิหลังบางประการ เช่น

1. เพศหญิงซึ่งเคยเชื่อกันว่าจะกระทำผิดน้อยกว่าเยาวชนชายนั้น มีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน รวมทั้งการกระทำผิดมากขึ้น โดยเฉพาะในการกระทำผิดบางประเภท ตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกบฏจากบ้าน และการลักขโมยพบว่า อัตราส่วนของเยาวชนหญิงที่กระทำผิดมีมากกว่าเยาวชนชาย (William B. Sanders : 1981, pp. 111, 132) ในการวิจัยโดยอาศัยรายงานจากตัวผู้กระทำผิดโดยตรงครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยได้สรุปใช้ตอนหนึ่งว่า "แม้เยาวชนหญิงจะมีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับในการกระทำผิดเท่ากับเยาวชนชาย แต่ระดับของความแตกต่างก็มีได้มากเหมือนดังที่คิดไว้แต่แรก" (Marry E. Mumell and David Lester : 1981, p. 105)

2. ความเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งก็คือ ภูมิหลังทางสถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัว แต่เดิมผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะมาจากรอบครัวที่มีฐานะไม่ดี แต่ในระยะหลังการศึกษาบางกรณีพบว่าเยาวชนผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะมาจากรอบครัวที่มีฐานะเป็นชนชั้นกลางขึ้นมา (Mary E. Mumell and David Lester : 1981, p. 99)

3. ดังได้กล่าวแล้วว่ามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำผิดของเยาวชนเป็นจำนวนมากที่มีได้รับการพิจารณาตัดสินศาล การกระทำผิดที่มีได้มีการบันทึกไว้ส่วนหนึ่งจะปรากฏในสถานศึกษา จากการศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำผิดของเยาวชนในสถานศึกษาพบว่า มีนักศึกษาในวิทยาลัยทั้งหญิงและชายเป็นจำนวนไม่น้อยที่ยอมรับว่าเคยกระทำผิด ความผิดเหล่านั้นก็เช่น ทะเลาะวิวาท ทนจากบ้าน ลักขโมย ทำลายทรัพย์สิน ความผิดทางเพศ ยาเสพติด เป็นต้น (Peter G. Garabedian and Don C. Gibbons : 1977, pp. 51-53) นอกจากการศึกษาข้างต้นแล้ว การวิจัยเรื่องหนึ่งได้ทดลองเปรียบเทียบทัศนคติของคนในชุมชนที่เสี่ยงต่ออาชญากรรมกับชุมชน ซึ่งมีความเสี่ยงต่ออาชญากรรมน้อย (ซึ่งชุมชนหลังนี้จะมีสภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ดีกว่าชุมชนที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม) ผู้วิจัยได้พบว่า ทัศนคติต่อการกระทำผิดของทั้งสองชุมชนนั้นมีความคล้ายคลึงกัน (John R. Stratton and Robert M. Terry : 1968, pp. 306-307)

ขณะที่สังคมเพิ่มความซับซ้อนขึ้นนั้น คำอธิบายเกี่ยวกับการกระทำผิดได้เพิ่มความซับซ้อนตามไปด้วย แต่เดิมคำอธิบายจะให้ความสำคัญกับความปกติทางอารมณ์หรือสติปัญญาของเด็ก

หรือเยาวชน โดยพยายามพิสูจน์ให้เห็นว่า เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดนั้นจะมีระดับของการพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์ที่ต่ำกว่าเด็กปกติ แต่ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในเวลาต่อมาทำให้ต้องเชื่อมโยงกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมอื่น ๆ มากขึ้น และเป็นปัจจัยที่ปรากฏทั้งในเชิงมหภาคและจุลภาค

ในมวกว้างนั้นคำอธิบายการกระทำผิดอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ อาทิ เช่น การกระทำผิดของเยาวชนอาจผูกพันกับตัวแปรต่าง ๆ ดังผลการศึกษาดังกล่าว ซึ่งเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของเมืองในสหรัฐอเมริกา 3 เมือง

<u>ตัวแปร</u>	<u>เมืองบัลติมอร์</u>	<u>ดีทรอยท์</u>	<u>อินเดียนา โปลิส</u>
ระดับการศึกษา	- .51	- .47	- .64
เข้าบ้าน	- .54	- .35	- .57
เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	- .80	- .61	- .64
เกิดในต่างประเทศ	- .16	- .44	- .11
ไม่ใช่ผิวขาว	.70	.52	.41
อยู่ในสิ่งแวดล้อมแออัด	.73	.65	.85
ที่อยู่อาศัยต่ำกว่ามาตรฐาน	.69	.62	.81

ในแง่ของการศึกษานั้น คำสัมประสิทธิ์มีค่าลบซึ่งหากจะอนุมานอธิบายในเชิงเหตุผลแล้ว ระดับการศึกษาจะมีส่วนลดโอกาสในการกระทำผิด ปัจจัยทางการศึกษานี้ น่าจะเชื่อมโยงถึงแนวคิดที่อธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนที่สัมพันธ์กับระดับสติปัญญา และในทำนองเดียวกัน สตีว ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการกระทำผิด ก็ น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิดด้านวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด (Don C. Gibbons : 1981, pp. 156-157)

ⓧ นอกจากนั้นการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนยังเกี่ยวข้องกับปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว ดังที่เชลคอน และอิลีเนอร์ ได้ทำการศึกษากลุ่มเด็ก 303 คน ติดต่อกันเป็นเวลานานถึง 10 ปี โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับบิดา-มารดา โดยในบรรดาประเด็นความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักความสำคัญตามความเหมาะสมของสัมพันธภาพที่ควรจะเป็น เชลคอน และอิลีเนอร์ ได้พบว่าระดับความสัมพันธ์ตามประเด็นที่

กำหนดชั้นนั้น สามารถใช้คาดคะเนพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือการกระทำผิดของเด็กในอนาคตได้เป็นอย่างดี (Mary Munnell and David Lester : 1981, pp. 82-83)

ในต่างประเทศนั้น ข้อมูลการรายงานการกระทำผิดของทางกรถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่กลายเป็นฐานของการพัฒนาทฤษฎี และแนวคิด (ดังจะได้แสดงให้เห็นในบทต่อไป) แต่สำหรับประเทศไทยแม้ว่าการเก็บข้อมูลจะกระทำอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาดการวิเคราะห์และนำเสนออย่างเป็นระบบสู่สาธารณะ ดังนั้นจึงทำให้สาธารณชนรวมทั้งวงวิชาการยังขาดความตระหนัก และตื่นตัวที่จะให้ความสำคัญกับปัญหาน้อย่างจริงจัง การทำการศึกษาวิจัยจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาแนวความคิด และทักษะในการแก้ไขปัญหาน้อย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์

ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาการกระทำผิดของเยาวชนในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางการกำหนดนโยบายและวางแผนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำจำกัดความ

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด สำหรับข้อมูลในส่วนที่แสดงผลการวิจัย เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด หมายถึง ผู้มีอายุ 7 - 18 ปี ที่กระทำผิดและผ่านการพิจารณาของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และในที่นี้คำว่าเด็กและเยาวชนจะ ใช้ในความหมายที่ทดแทนกันได้

ขอบเขตและข้อจำกัด

ผลการศึกษาแสดงถึงแนวโน้มการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่ผ่านการพิจารณาคดีของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเท่านั้น ในทางปฏิบัติยังมีการกระทำผิดอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้รับการรายงานอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตามข้อมูลสถิติลักษณะนี้ถือเป็นข้อมูลส่วนสำคัญ ซึ่งได้รับการยอมรับโดยเฉพาะในต่างประเทศ (ดูบทที่ 2)